

1. Paikallisen yhteisön määrittely

1.1 Miksi määrittely on tärkeää?

Paikallisen yhteisön määrittely ja rajaaminen ovat ensiaskeleet yhteisöllisen toiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä. Määrittelemällä yhteisön tärkeimmät ominaisuudet, on mahdollista ymmärtää sen toimintaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Tietojen kerääminen antaa yleiskuvan alueen väestöstä, maantieteestä, taloustilanteesta ja paikallisista perinteistä.

Tärkeimmät huomioonotettavat seikat yhteisön määrittelyssä ovat maantieteelliset ja väestöön liittyvät tekijät. Millainen alueen ympäristö on? Onko asutus tiivistä vai hajallaan? Miten liikkuminen ja saavutettavuus on alueella ratkaistu? Millainen on alueen väestörakenne? Minkä ikäisiä asukkaat ovat? Millainen koulutus- ja tulotaso alueella on? Millainen alueen työllisyystilanne on? Mitkä organisaatiot työllistävät alueella?

1.2 Paikalliset tietolähteet

Paikallisella yhteisöllä on usein paljon tietoa ja asiantuntemusta alueen maantieteestä, perinteistä, kulttuurista, historiasta ja alueen aiemmasta yhteisöllisestä toiminnasta. Hyödyntämällä alueella asuvien asiantuntemusta ja osallistamalla heidät tietojen keruuseen rakennetaan laajempaa omistajuutta kylätoiminnan prosesseihin.

On tärkeää tunnistaa ne yksilöt tai ryhmät, jotka voivat olla osana tiedon keruuta. Näitä voivat olla esimerkiksi paikallishistorian harrastajat. On syytä luoda selkeät raamit sille, mitä tietoja alueelta halutaan, mutta ottaa huomioon myös alueelliset erityispiirteet, jotka määrittelevät aluetta ja yhteisöä.

1.3 Julkisten palveluiden kautta tuotettu tieto

Viranomaiset ja julkinen hallinto keräävät tietoa monista eri lähteistä ja osa tiedosta on hyödynnettävissä verkossa. Vaikka tiedon keruu eri lähteistä vie aikaa, sen kautta saadaan aikaan monipuolinen tietoperusta yhteisöllisen toiminnan kehittämiseksi.

Suomessa Digi- ja väestötietovirasto tuottaa Avoin data-palvelun, joka kokoaa Suomessa julkaistun avoimen tiedon yhteen paikkaan. Palvelusta löytyvää tietoa voi kuka tahansa julkaista ja hyödyntää eri tarkoituksiin. Tutustu palveluun tästä <https://www.avoindata.fi/>.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä saa tietoa rekisteröityneistä yrityksistä ja yhteisöistä. Järjestelmään pääset tutustumaan tästä <https://www.ytj.fi/>.

1.4 Kartat, valokuvat ja kuvat

Karttojen, valokuvien ja kuvien kautta voidaan esittää tietoa kiinnostavasti ja helposti omaksuttavassa muodossa.

Kartat

Karttojen avulla alueesta saadaan tärkeää visuaalista tietoa. Karttoja on saatavilla verkosta ja niitä voidaan käyttää, mikäli lähde on luotettava. Esimerkiksi Google Maps on hyödyllinen työkalu sijaintitietojen merkitsemiseen kartta- tai satelliittikuvapohjilla, ja Google sallii karttojen käytön erilaisissa julkaisuissa. Open Street Map -palvelu tarjoaa myös ilmaisia karttoja, joita voi kopioida, jakaa ja lähettää. Molempien karttojen käytössä on syytä mainita, mistä lähteestä ne ovat peräisin.

Yleinen verkkosivustohaku voi tarjota erilaisia karttoja, mutta näiden käytössä tulee huomioida tekijänoikeudelliset asiat. Myös paikallisten viranomaisten kautta on mahdollisuus saada käyttöönsä karttoja, joiden käytössä tulee yhtä lailla huomioida tekijänoikeudet.

Valokuvat

Yksi kuva kertoo tuhat sanaa, erityisesti kun kysymyksessä on paikallisyhteisöt. Valokuvien kautta saadaan syvempää ymmärrystä ja tietoa alueen ympäristöstä, maantieteestä, ihmisistä, kulttuurista ja toiminnasta.

On tärkeää, että kuvissa olevilta, tunnistettavilta henkilöiltä, pyydetään lupa kuvien käyttöön, erityisesti jos kuvaa jaetaan julkisesti verkossa tai julkaisuissa. Jos kuvan henkilö on alaikäinen, tulee lupa pyytää hänen huoltajiltaan.

Muut kuvat

Muidenkin kuvien kuin vain valokuvien käyttö on toimiva väline määriteltäessä aluetta. Kuvilla voidaan tuoda esiin alueen omaleimaisuutta. Taitavia kuvittajia voi etsiä kouluista tai taideharrastusryhmistä.

Paikallisyhteisöä voidaan myös osallistaa kuvien tekemisen kautta, kuten järjestämällä piirustuskilpailuja lapsille, joissa he saavat esimerkiksi piirtää mielipaikkansa alueella. Kilpailuun osallistuvia kuvia voidaan käyttää yhteisön toiminnan kuvituksena, joka tietenkin pitää tuoda esiin jo kilpailua järjestettäessä.

1.5 Esimerkkejä

Kylätesti

Liiverin Kylille-kylätestin avulla voidaan pohtia ja määritellä kevyellä otteella kylän perusolemusta ja ominaisuuksia. Testiin pääset tästä [linkistä](#).

Kyläsuunnittelu-työkirjoja

Testin tekemisen jälkeen pohdintaa ja kylän määrittelyä voidaan syventää erilaisilla työkirjoilla, joihin pääset tutustumaan seuraavista linkeistä.

- [Suunnittelutyökirja](#)
- [Kyläsuunnittelutyökirja](#)
- [Kyläsuunnitelman teko-ohjeet](#)
- [Kyläsuunnitteluopas](#)